

N. 6
CEDOC
FONS
A. VILADOT

ORIENTACIONS

FRONT UNIVERSITARI DE CATALUNYA.

Na 6.- Maig 1945

HA ARRIBAT LA PAU... Volàriem trobar els accents més sobris per a enmarcar l'emoció, l'alegria d'aquests moments. No l'alegria bastarda, egoista, d'haver-nos salvat materialment del conflicte. La nostra és la joia sana dels que, malgrat les hores tristes i difícils dels primers anys, teníem la seguretat de que Déu premiarà amb la victòria el magnífic esforç de les Nacions Unides per a soterrar el beluart dels que, gosaren desafiar la Providència.

Cert que l'hora de la nostra alliberació no ha sonat encara. Però aquesta - no ho oblidem - ha d'ésser fonamentalment obra de nosaltres mateixos. El triomf de la justícia sobre la injustícia ha de tenir el valor d'un esperç, d'un impuls per a seguir sense defallències el camí dur que ens espera. La victòria només l'obtenen els pobles que la mereixen. Que l'alegria d'aquest vuit de maig no ens porti una confiada inèdències; ans al contrari, fem nostra la consigna del President Truman: Treballem, Treballem, treballem!

El Front Universitari de Catalunya, fent-se ressò dels sentiments de l'autèntica joventut catalana, vibra al costat dels heroics joves de les Nacions Unides en aquests moments memorables de la seva història. Invitem als catalans a elevar els pensaments i les oracions pels qui, amb il·lur sacrifici, han obert el camí a un món més feliç i més just.

NOTES DEL MES DE MAIG

1 de maig. - Ha passat el primer de maig, senzillament, com un dia qualsevol. Només escamots emboscats de policies i falangistes han estat sotjant dia i nit esperant caçar algun incaute. No ha passat res, però tots els treballadors, manuals i intel·lectuals, ens hem agermanat en l'esperança d'un futur millor. Arreu del món aquest primer de maig ha estat presidit per la imminència de la fi de les hostilitats a Europa. No s'ha descansat, però. Com ha dit Churchill, la guerra no ha acabat, encara. No pot considerar-se acabada mentre resti, a esp continent, algun reduït totalitari. Com a nota de pau, destaquem la Santa Missa, que, al Vaticà, ha aplegat als obrers del centre del cristianisme.

El primer de maig no és ni serà una jornada d'odi. És i serà una festa d'esperança.

8 de maig. - La nova que omplena aquest més de maig, és el triomf de les Nacions Unides a Europa. Tot i sentint una joia intensa i una cordial simpatia pels peïssos alliberats, nosaltres encara no podem celebrar la Victòria. Mentre tot el món exulta d'entusiasme o prega pels caiguts, ací la rancúnia dels corifeus del nazisme derrotat omple les presons de patriotes. A la Universitat, una simple sospita de catalanisme és suficient per a maltractar i vexar als estudiants. Només la unió de tots els catalans, a dins i a fora de Catalunya, i un ferm propòsit de superar aquests anys d'oprobri, ens farà dignes de la victòria que avui celebrem tots els pobles lliures del món.

JOVENTUT I CRÍTICA. - Malsament aniria si la joventut es conformés amb el passat i el present. La joventut ha de donar un pas més, sempre endavant. La joventut pot ésser intransigent. Deia un català il·lustre, mort en l'exili, Pere Coromines, a un jove intel·lectual: "Nosaltres, els vells, no podem ésser intransigents, però almenys siguem-ho vosaltres, els joves". I seguint aquest consell ens atrevim a ésser intransigents i a emprar la crítica, sense deixar d'ésser respectuosos amb l'obra dels mestres...

PARAL·LELISMES. - L'ocupació d'Alemanya per les forces aliades ha estat jalonsada per un seguit de tràgiques descobertes: Buchenwald, Ohrdruf, Nordhausen, Bachau... Altres tanta exponents dels procediments de repressió política, de terrorisme, del partit nacional-socialista. Ningú que no estigués prop d'aquell règim i dels seus mètodes, no deixarà de sospitar llur naturalesa. Però l'evidència ha deixat endarrerar les suposicions més desfavorables, i en tots els homes dignes d'aquest nom, el moviment d'indignació i d'esborronament ha estat màxim. La premsa espanyola ha donat un minso resò d'aquest estat d'ànim. Allò just per a deixar en bon lloc el Govern espanyol. Mai, però, no ha mancat la insinuació dels camps russos, per tal que ningú no deixi de mantenir-se en el degut grau de comprensió. Però no els calia cercar exemples tan lluny. Amb una oportunitat remarcable la "Associated Press" ens informa sobre els horrors del camp de treballadors de Manelares de Oca. Podrà ésser exagerada, fins i tot falsa, però, l'esperit d'aquesta notícia és palesament exacte. Els camps de concentració i les presons franquistes, adda i ara, són un sarcasme tràgic a la més elemental humanitat, el mínim respecte que es pot tenir a l'home en una nació, no ja catòlica, que ens estalvissem de comentar, sinó sensiblement civilitzada. I és que así com a Alemanya, ammetzen la vida pública les mateixes perniciosos idees.

CORREU DE FRANÇA

CENTENARI DE VERDAGUER. - Els catalans a l'exili no s'han oblidat de Verdaguer. Als actes del centenari s'han sumat tots els nostres compatriotes, sense distinció de matisos.

Presideix la Comissió organitzadora En Lluís Nicolau d'Olwer, i el Comitè d'Honor està format pels senyors Josep Irla, Pompeu Fabra, Ben Casals, Comte de Güell, Carles Cardó, Ventura Gassol, Antoni Rovira i Virgili, Rafael Patxot i Jubert, Josep Sebastià Pons, Joan Amade i Pere Foché.

Hom prepara una solemnitat a la Sorbona, una altra a la Universitat de Tolosa i també a la de Montpeller. Actes literaris a Montauban, Bordeus i Marsella, amb la col·laboració dels elements occitanistes. A Perpinyà particularment, es celebraran grans festes religioses, literàries, artístiques i populars amb assistència de les autoritats franceses. Un aplec al Canigó arrodonirà el programa.

Un volum, editat a París, continuarà una biografia, feta per En Just Cabot; una antologia de la poesia verdagueriana, molt completa, triada per Melcior Font; una tria de la prosa de Verdaguer, per Rafael Tasis i Marcos; assaigs sobre diversos temes verdaguerians ("Verdaguer, poeta de les muntanyes", per A. Rovira i Virgili; "La prosa de Verdaguer" per E. Crenier-Barreau; "La fada de Mirmanada" per J.S. Pons; "De l'Atlàntida i Canigó a l'enyorance verdagueriana", per Nicolau M. Rabió; "Contribucions a l'estudi de la composició verdagueriana", per Alfons Serra-Baldrà; "Verdaguer i el Rosselló", per Cimeriand Gomila; "Verdaguer i la Rensirons catalana", per Joan Amade; "Verdaguer i la Pàtria", per L. Nicolau d'Olwer; "Verdaguer i Nicolau: una col·laboració fecunda", per Josep Vallis, i altres treballs de Joan Alavedra, el comte de Güell, Pompeu Fabra i Ventura Gassol.

Aquesta obra és un llibre important.
Catalunya ho respecta el confusionalisme que els seus enemics pretenen
crear entorn de la figura de Verdaguer honorant, a la Pàtria i a l'eni-
lla, la memòria del nostre poeta nacional.

PÀGINA DE COL·LABORACIÓ

VERDAGUER, POETA DE CATALUNYA

Potser hem insistit massa en un fet originàriament literari, però de repercussions molt més fondegues: la nostra Renaixença del segle passat, simbolitzada en la poesia d'En B.C. Aribau. Liem això, perquè aquesta idea ha contribuït a fomentar-ne una altra, que creiem equivocada: la de la inexistència de la nostra poesia durant una segles, el trencament total amb la tradició i amb la magnífica obra dels nostres grans moments. Si més no, hi ha - cal remarcar-ho - la persistència de la nostra poesia en una forma popular, mentre vegades antològics; una poesia mantinguda al collon de sentiments ben nostres, amb una temàtica típicament catalana; a voltes, una canço, gairebé perduda, ens recorda l'obra d'aquests moments. No cal desil·lugar, doncs, la Renaixença, d'aquesta persistència de la poesia catalana; així els nostres poetes adquireixen el seu veritable valor.

Hem de dir que Verdaguer és tot un pagès de la plana de Vic, de viure senzill i suau, amb èlans de poeta. Això és ben cert; la seva obra té tot l'encant d'un treball fet de cara a la terra pairal, amb una sensibilitat verges i pura, amb tota la noblesa i fermesa de l'home que conviu amb la natura. Notem-ho bé: fermesa. Ningú podrà dir que la poesia verdaguèria és exclusivament lírica. En bona part de la seva obra - potser la que calpeix més fàcilment - un llibre epic, vigorós, hi bat les seves ales amb seguretat grandiosa. D'aquelles forcs vives - el poble i la terra - Verdaguer n'ha fet brollar tota la seva poesia, la seva magnífica poesia.

Per aquests elements profundament sentits - no és aquest el sentiment de Pàtria? - el poeta ens apareix com íntimament unit amb moments interiors. En molts d'altres aspectes, és l'heros de tota una visió i de tota una comprensió poètica. La seva mística, per exemple, va estretament lligada amb la del nostre Ramon Llull, en la qual l'amor i la natura van íntimament units. Calen en la mística uns matisos diferents, si volguéssim enquadrar la labor d'aquests poetes caldria fer-ho des d'un punt de vista típicament mediterrani, simbolitzat en Sant Francesc, l'home que per tot arreu veia germans, amics que l'acompanyaven pel seu camí. Verdaguer ens el pintava caminant per les nostres terres.

La plana de Vic
diu que en treu florida
des que Sant Francesc
l'amor hi predica

No podem pas estudiar un per un tots els aspectes de la seva obra com a genuïna representació de la nostra poesia. Per altra banda, ho creiem gairebé inútil: cal haver llegit un xic, un xic tan sols, de la seva producció per a copsar-ne tot l'exacte sentit, per a comprendre'l amb tota claretat.

Indiquem la directriu que marca el fet essencial d'aquesta breu nota. Verdaguer comprengué com poca la grandesa de la nostra Pàtria. No s'ha submergit, com altres, en la verdor inconfosa d'un bosc o en la cantarella indefinida d'una fontana, o en la immensitat blavosa, infinita, del mar. He grimpet cerons amunt, i el Pirineu - «la columna vertebral de la Catalunya gran» - ha estat el fonament edilici, molt més de la seva obra. El poeta de la Plana s'enfila amunt, cap al cim més alt. Del cim del Canigó estant, ha contemplat tota la grandesa de

nostra terra, ha obirat no sols la Catalunya vella, sinó altres terres enllà, vers el camp de Tarragona, i potser més enllà encara... Un xic a l'esquerra, el mar... Ha guaitat també la plana del Rosselló, "arc de dues cordilleres, que té per corda el mar" L'eix immens d'aquestes terres és la muntanya que trepitja, grandiosa i esquerra, però mare.

Es obra del Pirene gegant squeixa terra,
dels cims, la davallaren les sigües de gra a gra,
les pedres de la plana són ossos de la serra
de on, un pas per segle, com hoste que es desterra,
lo pòleg reculà.

No podem acceptar una mixtificació del nostre poeta, fruit escollit en el camp de les lletres catalanes. Almenys quedí intacta la llengua venerable amb la qual forjà les seves concepcions maravolloses. Si més no, resti en peu el seu autèntic sentiment. L'esperança d'un dia millor engendrè la seva pregunta encara ferma - encara! - tot afanyant-se, amb l'ajuda de Déu, per dies millors, més gaies i més joiosos.

Vermellegen per eixos restobles les roselles?
La clavellina enrama finestres i balcons?
La barretina encara floreix al costat d'elles
com flor de Catalunya que esclata sobre els fronts?
